

Notitie : **QuickScan flora en fauna Hoogvliet
Hazerswoude-Rijndijk, Gemeente Al-
phen aan den Rijn**

Locatie : Rijndijk en Willem Kloosstraat te Hazerswoude-Rijndijk
Datum : 9 december 2015
Opdrachtgever :
Ter attentie van :
Projectnummer : 211x07635
Opgesteld door : Ineke Kroes

Bij ruimtelijke planvorming is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het plan zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is in Nederland vastgelegd in respectievelijk de Natuurbeschermingswet (NB-wet) en de Flora- en faunawet (FF-wet). Deze wetten vormen een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden en de Beschermde natuurmonumenten. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied (of Beschermde Natuurmonument) zijn vergunningsplichtig.

Provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur bestaande uit Ecologische Hoofdstructuur (EHS) het Programma Ruimte zijn ruimtelijk vastgelegd in de Verordening Ruimte 2014. De EHS is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot de EHS. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet heeft betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, op een aantal vissen, libellen en vlinders, op enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten (uit de groepen kevers, mieren, schelp- en schaaldieren) en op een honderdtal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt wel een zogenaamde 'algemene zorgplicht' (art. 2 Flora- en faunawet). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet veront-rusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moet naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met de juridisch zwaarder beschermde soorten uit 'tabel 2', de bijlage 1 soorten van het besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten, de soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn (tezamen tabel 3) en met alle vogels. Op de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten is het nest, inclusief de functionele leefomgeving, jaarrond beschermd. Dit zijn een aantal roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten ('categorie 1-4 soorten').

Tenslotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen ('categorie 5-soorten').

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op dan dient er gekeken te worden of er passende maatregelen getroffen kunnen worden om de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats te garanderen.

Werkwijze QuickScan flora en fauna

In de QuickScan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de 'Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van LNV van september 2009.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 25 april 2015 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Hierbij is onder andere gebruik gemaakt van de checklist aanwezigheid (inschatten mogelijke aanwezigheid vleermuizen in een Flora- en faunawet vooronderzoek) uit het Vleermuispro-

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

TOCOL versie 25 maart 2013. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Voor dit bronnenonderzoek is onder meer gebruik gemaakt van quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF) de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

Ligging van het plangebied

Het plangebied bestaat uit drie locaties, vlak bij elkaar. Twee ervan liggen aan de Rijndijk, in het centrum van het dorp. De derde locatie ligt aan de vlakbij gelegen Willem Kloosstraat, eveneens in het centrum. De Amersfoortcoördinaten van het midden van de locatie (Willem Kloosstraat) zijn X=100.209; Y=460.251. De ligging van het plangebied is te zien in onderstaande afbeeldingen (figuur 1 en 2).

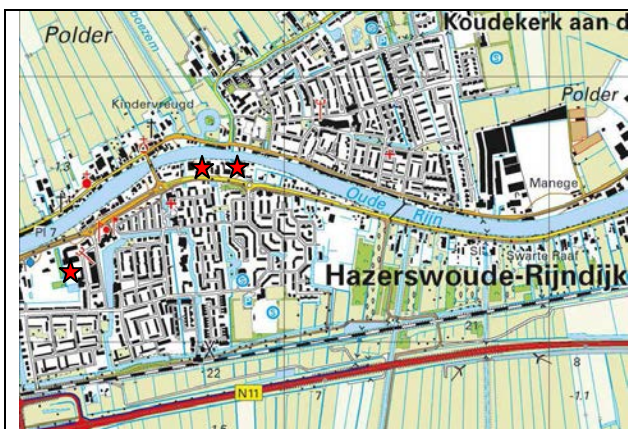


Fig. 1. Ligging van het plangebied (rode ster)



Fig. 2. Ligging van het plangebied (rood omlijnd)

Huidige situatie

Het plangebied ligt in het centrum van het dorp Hazerswoude-Rijndijk. Het bestaat uit drie locaties. Twee van de locaties, de huidige winkels (1 en 2), staan tussen de drukke doorgaande weg (Rijndijk) en de Oude Rijn. Tussen deze locaties en de Rijn ligt een voetpad, het Jaagpad. Het meest oostelijke pand heeft aan de noordoost zijde een kleine parkeerplaats. Het andere pand aan de Rijndijk zit ingeklemd tussen twee panden.

De derde locatie ligt meer zuidwestelijk in het winkelcentrum. Deze locatie bestaat uit een groot braakliggend terrein, met gras, met aan de randen wat eenjarige opslag van wilg, riet en lisdodde. Het terrein is aan de noordkant begrensd door een hoge bedrijfshal, aan de oostkant is een parkeerplaats en de achterkant van een paar winkels, aan de zuidkant grenzen achtertuinen van woningen en aan de westkant is een grasveld met een vijver.

De foto's op de volgende pagina geven een impressie van het plangebied.



Fig. 3. Meest oostelijke vestiging Hoogvliet, met parkeerplaats ernaast. (locatie 1)



Fig. 4. Parkeerplaats naast de meest oostelijke vestiging Hoogvliet. (locatie 1)



Fig. 5. Achterzijde meest oostelijke vestiging Hoogvliet. (locatie 1)



Fig. 6. Meest westelijke vestiging Hoogvliet, ingeklemd tussen twee panden. (locatie 2)



Fig. 7. Achterzijde westelijke vestiging Hoogvliet. (locatie 2)



Fig. 8. Wandelpad en Oude Rijn, direct achter de twee Hoogvliet vestigingen.



Fig. 9. Braakliggend terrein aan de Willem Kloosstraat. (locatie 3)



Fig. 10. Riet en Lisdodde aan de rand van het braakliggend terrein. (locatie 3)

Toekomstige (geplande) situatie

De gewenste ontwikkeling betreft de verplaatsing van de Hoogvliet van de twee panden aan de Rijn-dijk, naar het braakliggend terrein aan de Willem Kloosstraat. Voor de realisatie zal op het braakliggend terrein een nieuw gebouw gerealiseerd worden. Hiervoor zal grasvegetatie, rietvegetatie en opslag van jonge boompjes verdwijnen en er zal grondverzet plaatsvinden. De twee huidige panden van de Hoogvliet zullen worden gesloopt.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde wettelijk beschermde natuurgebied, het Natura 2000-gebied De Wilck en ligt op tweeënhalve kilometer afstand van het plangebied. Dit Natura 2000 gebied is niet stikstofgevoelig. Verder ligt 10 km verderop het stikstofgevoelige Natura 2000 gebied De Nieuwkoopse Plassen & de Haeck. Gezien de afstand tot dit natuurgebied, en de omvang van het plan (verhuizing supermarkt en bouw van 8 woningen) zal het plan met betrekking tot stikstofdepositie naar alle waarschijnlijkheid geen significant negatief effect hebben op dit natura 2000 gebied. Negatieve effecten op Natura 2000 gebieden zijn op voorhand uitgesloten. In de planvorming hoeft derhalve verder geen rekening gehouden te worden met de Natuurbeschermingswet.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt geheel buiten de EHS of het Programma Ruimte zoals deze is vastgesteld op de kaart van de Verordening Ruimte. Door de ontwikkeling zullen geen wezenlijke kenmerken van de provinciale groenstructuur worden aangetast. In de planvorming voor het gebied hoeft geen rekening gehouden te worden met planologische bescherming van natuurwaarden.

Toetsing Flora- en faunawet

Vaatplanten

Er zijn tijdens het veldbezoek in het plangebied geen beschermde vaatplanten aangetroffen. De begroeiing van het braakliggend terrein, locatie 3, bestaat uit gras, riet en lisdodde aan de randen en wat kleine opslag van jonge boompjes. Bij de twee overige panden, locaties 1 en 2, zijn ook geen beschermde vaatplanten aangetroffen.

Uit de omgeving is de muurbloem bekend. Deze is echter niet aangetroffen. Op het plangebied is het voorkomen van beschermde vaatplanten redelijkerwijs uit te sluiten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt geschikt habitat voor enkele soorten algemeen beschermde (tabel 1) grondgebonden zoogdieren zoals veldmuis, mol en egel. Van strenger beschermde grondgebonden zoogdieren zijn tijdens het veldbezoek geen verblijfplaatsen dan wel sporen aangetroffen. Uit bronnenonderzoek blijkt dat zwaarder beschermde grondgebonden zoogdieren niet in de omgeving van het plangebied voorkomen. Negatieve effecten voor zwaarder beschermde soorten grondgebonden zoogdieren worden op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Vleermuizen

Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van meerdere soorten vleermuizen waaronder gewone dwergvleermuis en de meervleermuis. Er zijn op geen van de drie locaties dikke bomen met gaten of spleten. Locatie 1, het pand met de parkeerplaats ernaast, leent zich niet voor vleermuizen, het is een laag gebouw zonder geschikte openingen voor vleermuizen zoals open stootvoegen. Locatie 2, het pand wat ingeklemd tussen twee andere panden, echter wel. Er is aan de achterzijde een grote scheur in de muur en ook de afwerking naar het plat dak geeft mogelijkheden voor vleermuizen.

De directe omgeving van het plangebied leent zich voor foeragerende vleermuizen. Er is water, en er is opgaande begroeiing en er is een bomenrij langs het Jaagpad. Het braakliggend terrein, locatie 3, is ongeschikt voor vleermuizen. Het is een zeer open terrein zonder opgaande begroeiing.

Negatieve effecten voor vleermuizen worden op locatie 1 en 3 op voorhand uitgesloten. Locatie 2 is mogelijk geschikt voor vleermuizen.

Effectenbeoordeling

Locatie 3 van het plangebied kan waarde hebben als vaste rust of verblijfplaats van gebouwbewonende vleermuizen. Met de ontwikkeling zullen mogelijk vaste rust en/of verblijfplaatsen verdwijnen. Negatieve effecten voor vleermuizen kunnen niet op voorhand worden uitgesloten.

Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn op en rond het plangebied een paar eksters, een houtduif, een paar merels, en een paar koolmeesjes aangetroffen. Het veldbezoek is uitgevoerd in het broedseizoen. Er zijn geen nesten aangetroffen. Uit bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving een aantal vogels voorkomen waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals de boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer en wespandief. Op het plangebied is voor geen van deze soorten vogels een geschikte nestmogelijkheid aanwezig. Voor huismus en gierzwaluw zijn de gebouwen ongeschikt. Het gaat om gebouwen met platte daken die geen mogelijkheid bieden voor huismus of gierzwaluw. Het plangebied kan niet of slechts in zeer geringe mate dienen als foerageergebied voor deze beschermde vogels.

Effectenbeoordeling

Voor de voorgenomen ontwikkeling zal gras- en rietvegetatie, en wat opslag van jonge boompjes verdwijnen. Nesten van vogelsoorten die hierin kunnen broeden zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor deze vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half augustus globaal worden aangehouden als broedseizoen. Door het verwijderen van vegetatie en grondverzet buiten de broedperiode uit te voeren, wordt het risico op overtreding van de Flora- en Faunawet voor deze vogelsoorten sterk verminderd.

De broedperiode verschilt per soort en soms ook per jaar en in het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Indien op een locatie geen broedende of nestelende vogels aanwezig zijn, mogen ook tijdens het broedseizoen werkzaamheden worden uitgevoerd. Door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op aanwezige legsels of nestjongen en indien deze aanwezig zijn, de werkzaamheden uit te stellen tot nadat de jongen zijn uitgevlogen, worden negatieve effecten voor vogels uitgesloten.

Vissen, amfibieën en reptielen

Uit bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving de kleine modderkruiper, de bittervoorn en de rugstreeppad voorkomt. Binnen het plangebied is echter geen oppervlaktewater aanwezig. De aanwezigheid van vissen en van voortplantingsplaatsen van amfibieën is daarmee uitgesloten. Incidenteel voorkomen van een zwervend exemplaar van de gewone pad (tabel 1) binnen het plangebied kan echter niet helemaal uitgesloten worden. Binnen het plangebied is geen geschikt habitat aanwezig voor reptielen, het voorkomen hiervan wordt op voorhand uitgesloten.

Effectenbeoordeling

Voor soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. In het kader van de algemene zorgplicht is het echter wel noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. In het kader van de algemene zorgplicht zijn geen specifieke maatregelen nodig.

Beschermde ongewervelde diersoorten

Voor beschermde ongewervelde soorten heeft het plangebied weinig waarde door het ontbreken van geschikt habitat. Uit bronnenonderzoek blijkt dat in de omgeving de rouwmantel gesignaleerd is. Het

plangebied leent zich echter niet als habitat voor de rouwmantel. Het voorkomen van strenger beschermde ongewervelde soorten (tabel 2 en 3) is met voldoende zekerheid uit te sluiten omdat dergelijke soorten zeer specifieke eisen aan hun leefomgeving stellen.

Conclusie en aanbevelingen

- Het plangebied vormt geschikt habitat voor enkele algemeen beschermde grondgebonden zoogdieren van tabel 1 (veldmuis, mol, egel etc.). Voor de genoemde soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. De algemene zorgplicht blijft echter wel van kracht.
- Een deel van het plangebied (locatie 2) is geschikt voor gebouwbewonende vleermuizen. Nader onderzoek (conform het vleermuisprotocol) naar zowel zomer als winterverblijven van gewone dwergvleermuis en meervleermuis zal moeten uitwijzen of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn binnen het plangebied.
- Het plangebied kan mogelijk een zeer geringe waarde hebben als onderdeel van het foerageergebied voor eventuele in de omgeving broedende vogelsoorten waarvan de nesten jaar rond beschermd zijn. Met de ontwikkeling zal echter geen essentieel foerageergebied verloren gaan. Negatieve effecten voor vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten worden uitgesloten.
- Binnen het plangebied zijn enkele broedende vogels te verwachten in de opgaande vegetatie, loods en bouwafval. De nesten van vogelsoorten zijn uitsluitend beschermd gedurende de periode dat deze nesten in gebruik zijn, dat wil zeggen de broed- en nestperiode. Het is in de praktijk niet mogelijk om een ontheffing te verkrijgen voor het verwijderen of verstoren van deze nesten in deze periode. Voor de binnen het plangebied voorkomende vogelsoorten kan de periode tussen half maart en half juli worden aangehouden als broedseizoen. Door het uitvoeren van werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren en/of door inspectie voor aanvang van werkzaamheden op de aanwezigheid van broedende vogels, kunnen negatieve effecten voorkomen worden.
- Binnen het plangebied zijn geen zwaarder beschermde soorten planten, vissen, amfibieën, reptielen en overige ongewervelden (zoals bijv. zeldzame dagvlinders en libellen) te verwachten. Voor aanwezige algemeen voorkomende soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling van de Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ontwikkelingen. Negatieve effecten voor deze soortgroepen zijn op voorhand uitgesloten met inachtneming van de zorgplicht.
- In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor aanwezige individuen. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Er zijn echter geen specifieke maatregelen nodig voor zoogdieren, amfibieën en overige ongewervelden.